

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in oskerbuje razpošiljanje založništvo.

List 6.

V Ljubljani, 15. marca 1874.

Tečaj XIV.

Š o l a.

IV.

Vsako šolsko podučevanje se mora družiti z vajami. Šola, katero tukaj mislimo, ne podučuje samo, ampak tudi priučuje. So namreč šole, v katerih le podučujejo, na pr. vseučilišča. Učitelj na vseučilišču misli le na to, da stvar, kar mogoče slušateljem jasno, umevno in popolno razvija; ti pa imajo skerbeti, kako se bodo tega priučili. Drugače je v šoli, zlasti v ljudski šoli. Tu se podučuje in priučuje. Tedaj nij misliti na to, kako da bi hitro prestopali od stavka do stavka, in urno obdelali razdelek za razdelkom v bukvah, marveč poglobitno je to, kako se obravnana stvar razjasni, da je popolnoma umevna, in da se učencem tako vtisne v glavo, da je ne pozabijo. To pa je umetnost, in sicer silo težavna; prav zarad tega se je moramo vaditi in pridno vaditi, da si jo pridobimo. Navadno mladi učitelji ne verujejo, da je še ne znajo. Čim pridnejši so, tem bolj tisče naprej, in veliko, veliko uče. Starejši pa, ko je učitelj, toliko manj uči, pa to bolj temeljito, in to mislimo, nij učencem na škodo. Seme, vsejano na pot, tice hitro pozobljejo; kar pa sad donaša, vsejati se mora v globoke brazde.

Pregovorimo pa še nekaj od nalog, katere imajo otroci doma izdelovati. Imajo namreč dvojni namen. To namreč, kar se je v šoli podučevalo, naj se otrokom v glavo vtisne; otrok naj ima pa tudi priliko, da svobodno in samostalno dela. V prvem oziru je to zelo važno, kar se pa drugega tiče, moramo povdarjati, da to je ravno šolna naloga. Ker poglobitno, kar ima šola izveršiti, je pač tisto, da vodi učence, kako naj

svobodno rabijo svoje moči. A tukaj je treba vediti, kakšne morajo biti naloge, in koliko jih sme biti, da vgačajo svojemu namenu.

Kar se tiče prvega vprašanja odgovorimo s tem, da morajo biti naloge takšne, da jih učenci morejo rešiti sami brez tuje pomoči. Ako še niso takošne, naj skerbi šola, da postanejo. — Ako se to ne zgodi s premislikom, s pridnostjo, naloge potem učencem več škodujejo, kakor koristijo. Pri nalogi, ki presega njegovo moč, sedi učenec doma žalosten in otožen, starejši bratje in sestre ali stariši se ga usmilijo, in ti mu pomagajo. Tako se začne slepariti; tega se vdeleže otrokovi naj bližnjiši žlahtniki, in otrok se v šoli zlaže, da je nalogo sam naredil. Učenik pa potem napačno presojuje otrokove zmožnosti, nalaga mu čedalje več in več, in to traja obema na kvar toliko časa, da se poslednjič resnica zve. Pervi pa je zakrivil to uni, ki je več tirjal, kakor je mogel prenašati otrok, kateremu se je nalagalo. Menda nij več treba dokazov, da je to velika kvar, katere se moramo varovati, ki podučujemo.

Kar se tiče domačih nalog, zgodi se tudi večkrat napaka, da tirjamo kaj takega, kar dušnemu razvoju otroka ali prav malo, ali čisto nič ne koristi. Tukaj sem spada tirjatev, da naj se narekovanje iz zemljepisja, zgodovine ali prirodoslovja v posebne zvezke čedno prepíše. Po navadi tukaj vse mergoli napačnih imen, števil i. t. d. in tako se otrok ne gledé na čas, ki se mu krade, pravega vendar ne nauči. Namesti nareke dajte otroku pri teh naukih navod v roke, in porabite čas, ki je namenjen posameznim naukom v to, da z besedo nauk pojasnite, ter jim vse globoko v glavo vtisnete; kar se zgodi le tačas, ako so učenci stvar do dobrega razumeli.

Pri domačih nalogah je gledati tudi na to, koliko da jih damo. Recimo kar naravnost, domačih nalog naj bo le toliko, kolikor jih je neogiblivo potrebno, da se doseže splošni, in še posebno šolski smoter. To tirja od nas družina, učenec in stvar sama. — Ako je otrok, kakor je tù ali tam, po 6—7 ur v šoli, in ima še po 2—3 ure izdelovati domače naloge, je to že odveč. Razun šolskega nauka se mora tudi marsikaj naučiti, na pr. godbe; dekleta naj materi pomagajo pri gospodinstvu, fantje in deklíči naj se tudi na prostem gibljejo; šola ne pride na škodo pri tem, da je le vse v pravi meri. Kar je pa naj bolj važno; otroci se veliko raje uče, ako tirjamo od njih le to, kar morejo storiti. Naloga z veseljem storjena in skerbno opravljena, podučevanje bolje pospešuje, kakor tri druge z jokom in stokom opravljene, in tukaj je pregovor Hesiodov prav resničen, da je polovica več kakor celota. Z delom je ravno tako kakor z jedjo, ker delo, katero dajemo otroku, mu je tudi dušna hrana. — Dajte otroku tečne hrane v pravi meri, pospešujete mu zdravje, in hrepnel bo po jedi; ako mu nakladate delo, katero more sto-

riti, in v toliki meri, da ga lahko premaga s svojo močjo, videli boste, da ima veselje do dela, in to je veliko več vredno, kakor še toliko naj lepših izdelovanj, katere bi izveršil. Lepo je, če otrok dobi veselje do šole, pa je to tudi potrebno, ako hoče imeti pravo korist od šole za življenje. Da pa pridemo do tje, je potrebno, da šola od otrok tirja le toliko, kolikor dopuščajo druge okolnosti, v katerih živi otrok.

O spisji.

(Dalje in konec.)

Sklad s potrebnimi vezmi in z izpeljavo.

G o z d.

V gozdu raste veliko dreves, visocih in nizkih, starih in mladih. Gozd, v katerem so samo visoka drevesa, je zaraščen gozd, kjer so pa nizka drevesa in germovje, zove se nizko lesovje ali hosta. Drevesom, ktera imajo listje, pravimo listovci; tistim drevesom pa, ki imajo igle, pravimo, šilovje. Hrasti so naj močnejši in starejši, bukve in jelke pa naj visokejši med gozdnim drevjem. Razun dreves nahaja se tudi v gozdu še raznotero germovje z jagodami, s kopinjem in z lešniki. Tudi taka drevesa so še tū pa tam v gozdu, kakoršnih ni na travnikih, na polji in po vertih. -- V gozdu živé jeleni, serne, zajci in lesice. V votlinah dreves stanujeta jež in dihur, po vejah pa si veverice narejajo gnezda. V gozdu živi tudi veliko ptičev, kakor: kosi, drozgi, senice, tašice i. t. d. Okoli dreves letajo pisani metulji, po mahu in po listih pa je hroščev in družih žuželk vse polno. —

V gozd pridejo tudi lovci s lovskimi psi; tū vidimo tudi ogljarje s svojimi kopačami, ter slišimo drevarje in voznike, ki les sekajo in iz gozda izvažvajo.

Gozd je naš prijatelj in dobrotnik. Daje nam hladno senco v vročih poletnih dneh; pa tudi divjačine za hrano, lesa za kurjavo in razno pripravo mizarjem, tesarjem, kolarjem, mostnic in jadernikov za ladije i. t. d. Tla, ktera pokriva suho listje, mah in igle, moči in napaja potok, kateri je po leti majhen ali še celo suh, in se pretaka in vije po stezah, kolo-vozih in cestah. Gozdi dostikrat segajo po veliko milj daleč po ravninah, ter segajo skozi doline in pokrivajo hribe in tudi goré. —

Prestopimo tedaj k drugemu učenju, kjer se namreč naloga z učenci vsestransko ustmeno obdeluje, ter jo potem učenci sami izveršujejo. Zato si izberemo „goro“, ter si mislimo, da smo na gori blizo našega stanovališča.

Pri pripravljavnem ustnem obdelovanji naj učitelj pred vsem ne prezira glavne misli, ter naj vse pogovarjanje na glavno misel vodi in

napeljuje, n. pr. tako-le: Gora ali hrib I. je od našega stanovališča proti zahodu ali večeru, zato vidimo sonce vsaki dan za njo zahajati; je kopičasta; leva stran ali versta je krajša, in se kaže in končeva v sternem nagibu ali obrobeku z dolino, desna se pa polagoma znižuje v planino. Desna stran je vsa gola, in je, tû pa tam, skalnata. — Skoraj na verhu, proti levi strani vidijo se še razvaline starega grada. — Od tukaj vidi se pot, ki pelje po ovinkih, ter se zgubi v gozdu. — Vidi se tudi, tû pa sim, obdelano polje. — V podnožji gore stojé velike lipe in jeseni v posameznih skupinjah. — Na eni strani vidijo se velike njive, skozi ktere teče potok, na drugi strani se pa tla navkreber vzdigujejo, tû so razni verti in v sredi gozdnarjeva hiša. — Razgled z gore je veličasten, vidi se daleč v dolino, kjer so rodovitna polja, lepe vasi, ravne ceste in bliščeči potoki in reke. Ta stran vidimo farno cerkev, ki se nasljanja na mali hribec, za katerim se vzdiguje več verst visokih hribov, ki nam razgled zapirajo.

To bi bila tedaj poglavitna tvarina za vse to delo. Prej, kakor bi se mogla rabiti, more se še lepo obdelati in prav vverstiti. Pervo se zgodi, ako se vse to vsestransko dobro ustmeno obdela, drugo pa, ako se posebno povdarja 1) lega gore, 2) podoba gore na desno in levo, 3) deli gore; verh, sreda in podnožje, 4) razgled proti zahodu in vshodu.

G o r a.

Gora I. (ktera je toliko in toliko čevljev ali metrov nad morjem) je od nas proti zahodu ali večeru tako, da vidimo sonce skoraj celo leto za njo zahajati.

Podobna je kopicí z omuljenim verhom in nepravimi stranmi. Proti levi strani ima sterma dolino, kakor tudi proti desni, ter počasi postaja planina in nazadnje gozd. Proti poldnevni strani vidijo se goli prostori, katero pokriva skalnato groblje; na desni strani so pa deli vkupnega hostnega gozda.

Blizo verha, proti levi strani molé na kvišku razvaline starega grada. Tû se razloči sterma steza, ktera se vije med drevjem in grobljem. Vidi se tudi tje pa sim obdelano polje. V podnožji gore vzdigujejo se lepi in visoki jeseni, razdeljeni v posamezne skupine. Nižje so travniki, nad kterimi se na desno vzdiguje lepo holmje, in iz srede tega holmja se vidi v sredi pridno obdelanih vertov prijazna gozdnarjeva hiša.

Razgled z gore obrača nam pogled proti zahodu čez veliko, rodovitno in dovolj mokro ravan, kjer vidimo lepo žitno polje, vasi, ceste in bliščeče ovinke potokov in rek. Ta stran je naše stanovališče, katero je nekaj v dolini, nekaj pa počez v bregu. Cerkev vidi se čez vsa druga poslopja, za cerkvijo pa se vzdigujete dve razno vpodobljeni višavi. Za tema pa je visoko gorovje, katero nam razgled zakriva.

Pri vajah te verste naj učitelj nikar ne dovoljuje, da bi si učenci kaj zapisovali, kar prav radi storé, da se tako truda rešijo ali si delo polajšajo, ampak naj sami poiščejo pripravne oblike za to ali uno misel. Zato je bolje, razlagati vse bolj na široko; kar pa ne razumejo, naj se pa pojasnuje in večkrat ponavlja. Toda pri ponavljanji je potrebno, da se že znane oblike spreminjajo in se tako silijo, namesto na besede in njih spremembo, paziti na samo stvar, in si to prisvojiti. Skušnja mi poterjuje, da vaje te verste učitelju in učencem, kateri so navadno jako revni in okorni v besedah in govorjenji, prizadevajo veliko truda in sitnosti. Toda dobra volja in vztrajnost vse premaga, in ako se še pedagoško pravilo, „napreduj od lahkega do težjega“ ne prezira, ter se z manjšimi in ložjimi nalogami pečamo toliko časa, da morejo o tem kaj spretnega izvršiti, moremo brez straha k težavnim nalogam prestopiti. Samo ob sebi se razume, da se navedeni izgled daje bolj skušenim učencem v višjem oddelku, od mlajših v nižjih oddelkih bode modri učitelj tudi manj zahteval.

Za tim pridejo take naloge, pri katerih učitelj učencem pové le naslov za nalogo, daljno izdelovanje pa učencem prepušča. To se bode marsikomu zdelo znabiti težavno, težavno pa je le takrat, kadar izbere učitelj tako gradivo, ktero učenci ne poznajo, ali je pa za nje pretežko in zahteva opširnega izdelovanja.

(Konec sl.)

Peter Hitzinger

(Znojemski, Podlipski)

v

slovstvu slovenskem.

VI.

Divjost je minila, kliče vse, divjost l. 1848, in nastopila je vlada razumnosti. Podlipski in z njim razumni Slovenci so se nadejali, da mirno zmago doseže Slovenija. Svést si, da se to zgoditi more le po poti pravice, in da resnico vso hrani nam le prava cerkev Kristusova; zapoje rojakom svojim, naj se luči posvetnih modrijanov nikar ne dajo motiti, v cerkvenem listu po njegovem naslednjem imenu:

Zgodnja Danica.

»Luč naša, ta vse bode razjasnila!«	Nespametni tajé, od kod svetila
To vpijejo neverni modrijani;	Je prava luč v temi sveta neznani;
Po njih pa vsi le v noč bi bili djani,	Katolška cerkev le resnico hrani,
Ne manjši, kakor je v Egiptu bila.	Je ona jo od Kristusa dobila!
Popolni dan pa vonder gor le sije,	Luč cerkve je ko tega dne danica,
Kjer Bog se v vsi svetlobi nam odkrije,	Na večni dan pripravlja nje resnica:
»Tu ko v megli spoznam«, apostelj pravi.	In to v razgled Danica zgodnja stavi.

Poleg svésti, da je cerkev vstanova Božja, tudi zgodovina njena človeka v resnici najbolj poterjuje in povzdiguje. Iz tega vzroka je Hitzinger po Zg. Danici l. 1849 koj v I. listu jel spisovati: „Zgodbe katolške cerkve“, ktere so se bralcem tolikanj prikupile, da so jih želeli si posebej v lastni knjigi. Tej želji se je (l. 34, str. 272.) tudi vstreglo, in prinašala je odslej Danica P. Hicingerja „Zgodbe kat. cerkve“ za priklado, kakor so poprej že Novice prinesle nam M. Vertovca podučno „Vinorejo“.

Prostost, ki je razgrajati jela l. 1848, je polastiti hotla se tudi zakona, češ, naj se sklepa svobodno brez ozira na posebne, vzlasti cerkvene zaderžke. Vedoč, kam to méri, pojasni Podlipski to zadevo v Danici ter mnogim v prid razloži v sostavku: „Zakonski zaderžki“ l. 4—15.

Govorilo se je tedaj po deželi naši mnogo o zamaknjeni na Gori blizo Sodražice; kar spregovori v spisu: „Beseda ód zamaknjenih“ l. 22 nekoliko, in sicer, pravi, ker se nekteri, kadar kaj tacega slišijo, posmehujejo, in vse v lažnjive ali goljufive marnje štejejo, nekteri pa se silno čudijo, poprašujejo, gledat hodijo, in bi radi le svojo radovednost napasli, in vse skrivnosti iz ust takih oseb izvedili, in potem še marsikaj praznega, neverjetnega dalje raznašajo. Nočemo razsojevati, ali je vse res čudno in gotovo, kar se tukej ali tamkej pripoveduje; povedati hočemo nekoliko le od stanu zamaknjenih, „de bi vsak vedil božje čuda čislati, in nihče tudi preneglo vsiga ne verjel, vsakteri pa si več po resnični svetosti prizadevati začel.“

Kakor ima kristjan vsak svojega zavétnika ali patrona, in so vérniki v posebnih dušnih in telesnih potrebah volili si posebnega priprošnjika; tako imajo razni stanovi svoje, ktere so nekdanj tudi skupaj in slovesno čestili. Da bi se njih blagi spominj oponovil, da bi se bolj pomnili in v izgled jemali svetniki, ki so bili s človekom enacega stanú, jih sostavi vzlasti rokodelcem v l. 24: „Priporočniki (patroni) raznih stanov“ n. pr. kmetom, vojščakom, kupcem, hlapcem in deklam, pastirjem, ribčem, tesarjem, sedlarjem, kovačem, pericam i. t. d. — „Prav bi bilo, pravi o sklepu, imenitnej te svetnikov v pratiko postaviti, pa na pravi dan, ne kakor s. Marjete, ktera o vsih dneh stoji, samo o svojim ne, 20. vél. Serpana!“ —

V prejšnjem letniku Cerkv. Časopisa je opisoval škofe Ljubljanske, in Oglejske; v tem nasledvajo do l. 36: „Versta Goriških škofov in nadškofov; Nekdanji škofje v Koroški in Štajerski strani l. 40—43; Versta Lavantinskih škofov z ozirom v Solnograške nadškofe“ l. 44, ter v št. 2 l. 1850.

Tudi l. 1849 je vbiral Podlipski pevske strune, in naj povém naj prej, kako se je glasila njegova lira duhovska ali cerkvena. Razun soneta „Zgodnja Danica“ v cerkvenem po njej imenovanem listu raz-

glasi nekaj pesem, ki jih je prestavil ali iz latinskega in talijanskega ali iz nemškega, nekaj pa izvirno zložil. Vzlasti priljubljene so mu bile pesmi s. Alfonza Ligorijana, na pr.: Duša najde Jezusa v terpljenji l. 13; Duša v premišljevanji sv. rešnjiga Telesa l. 23; Ime Mariino l. 36 („Zakličem Marijo, in polno že je — Miru in veselja per meni tu vse; — Per glasu imena se vzdigne sercé, — Vsa žalost preč gre; — O srečin, kdor ljubi Marijo zvestó!“ itd.); Na presveto Devico l. 33 (Pesem Sicilijanskih mornarjev: O častitljiva — Neprehvaljena — Vselej čista Devica itd.); Sveti post l. 13; Velikonočna l. 16; Od Angelov Varhov l. 35; Od vsih Svetnikov l. 44; Adventna in Božična (Jezus, rešenik svetá itd.) l. 52; Človeško življenje l. 32 poleg nemškega, in Od nebeškiga veselja l. 51 poleg Tomaža Kempčana. — Izvirne pa so v omenjenem tečaju v l. 27: „O srečni vernitvi „Antona Alojza“ od škofskiga zbora iz Dunaja“, kjer preslavlja njegovo modro peró in v zboru veljavno njegovo besedo, ter z ozirom na imé škofovo pòje:

Zdaj govoriš prot svetu za cerkev očitno nestrašen,
Kot kdaj tisti Anton, kteriga nosiš imé;
Ter si želiš brez madeža njo kot Alojzjevo dušo,
Kteriga v cerkvi svetlo drugo še nosiš imé!

V l. 40: „Antonu Alojzu, Ljubljanskimu knezoškofu, o pet in dvajsetletnim jubileji posvečenja“, svést, da „zvez duhovna viši je spomina, — Ko sreberna posvetna ženitnina“ — popéva slavne predhodnike na pastirskem stolu Ljubljanskem, ter zasluge njegove, češ:

Ne manjkajo doma pastirji vneti,
Gre v Afriko in Ameriko učениkov;
Se s kupljo škofje cerkve slava zviša,
Odpred mladini prave izreje hiša.

V cesarskim mestu govoriš besede,
Ki zadnji sled teh zmot so ugnati v stani . .

Na zemlji cerkev gledaj v zmagi, oblasti,
Dokler ne gledaš je v nebeški časti.

Izvirna je tudi v l. 33: „Glas cerkve“ cesarju Francu Jožefu prvemu o njegovim veselim rojstnim dnevnu“. V tej pesmi opéva, primérjaje Rudolfa I. pa Franca Jožefa I., njuno dobo ter njuno verno vladarstvo, in — gledé na škofom dano obljubo, da hoče braniti cerkvi prostost, kaže poslednjemu:

»Zatorej ni Rudolfa zapustila
Nikoli božja roka blagodarina;
Ga iz nadloge vsake je rešila,

Če bila reč je še tako nevarna;
 Bo tebe tud', Franc Jožef! ohranila,
 Če ravno zdajnja ura je soparna.
 Gospodovih le potov ne pozabi,
 In On v kraljestvo boljši te povabi.«

Nazorni nauk.

(Dalje.)

Podučevanje v govorjenji je pa posnemovalno. Učenik vodi besedo, učencem govori za njim. Učenik reče otroku: Povej, kaj sem te vprašal? kako sem to rekel? Pri številjenji mali otroci ponavljajo vprašanje in odgovarjajo potem v celih stavkih; tako beseda pripelje besedo; težeje je to po prenapolnjenih šolah, pa vendar le mora biti.

Da pa otrok ve in zna o čem govoriti, mora stvar pogledati in spoznati. Vsejano zrno v tla poganja klico, pa tudi kviško hiti gledat milo solnce; stvar, katero si je otrok ogledal, vtisne si v glavo, potem pa o njej tudi more govoriti. Od kraja še otrok ne more od reči kaj povedati, pa ogledovajé jo, razveže se mu jezik, ter najde za jasen pojem tudi dovoljen izraz. Gledati, misliti in govoriti je trojni namen kazalnega poduka; ter stoji v taki medsebojni zvezi, da se ne more ločiti.

Po tem splošnem premišljevanji prestopimo pa sedaj na „nazorni nauk“, kakor ga vidimo v šolskih knjigah.

V abecedniku so vaje za „kazalni“ nauk načrtane, obilo tvarine se tam ponuja učitelju na izbero. Red, v katerem bi sledila vaja za vajo je tam nasvetovan, a ne tirja se strogo. Vsak učitelj bo že vedel primerno izbrati; saj tudi na tem ne stoji toliko, s katerimi vajami poprej začnemo, samo da obdelujemo vse premišljeno in tako, da se skupaj veže. Kedar stavijo podlago za poslopje, je eno in isto, ako se začne podlaga staviti na severu ali na jugu, samo da je dobro postavljena.

Otrok, v šolo prišedši, je podoben tičku v kletki na prostem je že pel, a v kletki molči; otroci še to, kar vedo, nočejo povedati.

Učenik tedaj beseda vodi, a učenci govore za njim. Ko bi učenik v takih prilikah strogo spraševal in odgovora tirjal, bi bil to prazen trud in zguba časa. Kar otrok sam spozna, izvabi se že z njega, kar pa ne more vediti, to mu pove učitelj. Glavna reč pa je, da otroci na vprašanja odgovarjajo v celih stavkih, da vzamejo tudi vprašanje v svoj odgovor. Ali to velja le od začetka, pozneje bi to napredku več škodovalo nego koristilo; ako že drugega ne, bi bilo to ponavljanje zguba na času. Kar odgovori posamezen, to ponavlja hkrati ves oddelek; tako se zgodi, da vsi pazijo in da se tudi plašljivi uče odgovarjati.

Razgovarjanje naj bo prosto in neprisiljeno. Dasiravno je pa to

na videz le prilično, vendar se ne sme prevreči v prazno besedovanje, ali v zabavo za učenika in učence. Učenik naj pazi, da ga zgovornejši učenci ne zapeljejo od določenega cilja, odgovarja naj le tisti, ki je vprašan, sicer nij ga reda, in poslednjič bi odgovarjali le jezični otroci, ali pa vsi na enkrat, in učenik bi bil prisiljen prestriči nit govorjenja. Učitelj naj se tudi varuje da ne bo preobširen. V I. razredu so navadno otroci, ki ne mislijo veliko in so kratkih besedi, reči spoznavati in njih bistvene dele imenovati, prizadeva jim veliko truda. Katedetika nij tukaj na pravem mestu, mlado moč še bolj slabi in poznejšemu nauku jemlje mikavnost. Najprej se razloži, kaj je reč? Pitanje, ali reč raste ali ne, ali se giblje ali ne, pripelje na izraz živo ali neživo, da bi še učitelj dalje šel, ter prašal po razredih ali plemenih, to ostane za prihodnji čas. Pri neživih rečeh se vpraša o barvi, o snovi ali tvarini, potem se pride do vprašanj, kdo to dela, čemu je, kje se dobiva, pri živih pa se še praša, kaj stvar dela? Kedar se je otrok navadil nazorne reči tako opazovati in razmotrovati, potem se napeljuje, da primerja reči med sabo, da razločuje skladnost ter enakost od razlicnosti. Tudi se po času napeljuje spoznavati, kako prestopajo nižji pojmovi v višje. Veliko je tudi nad tem, kako učitelj govori, kako se obnaša. — Prijazno naj govori z otroci, a zmirom naj varuje pri tem učiteljsko dostojnost; otroci so bistroumni sodniki in opazovalci, slabosti učnikov hitro zapazijo in na to greše. Akoravno od začetka učenik govori takem narečji, kakoršnega je otrok vajen, vendar le skuša otroka navaditi olikanega jezika, pravilnega izrekovanja. Samo po sebi se razume, da učitelj govori glasno, pa vendar ne vpije, ter govori prosto razumljivo; brez nepotrebne lepotičenja besed. Učitelj, ki hoče druge vneti, mora sam spoznati in čutiti imenitnost svojega poklica, voditi pa ga more ljubezen in poterpljenje. Ako se mu posreči, da n. p. v kaki povesti ubere prave strune, naj poneha nekoliko, da se lepo doneči glasi v globini duše razlegajo, da večkrat ubrane miločitno odmevajo. To so trenutja, v katerih učitelj več stori za požlahnjenje serca, kakor da bi naravnost opominjal.

Kazalni ali nazorni nauk se uči pri novincih kake 4 tedne pred branjem samostalno. Med tem se novincem že tudi v predvajah za pisanje roka izuri, da se potem pisajè brati uče. Odslej se veže kazalni poduk ali z branjem ali pa se uči z drugim oddelkom vkupno. Abecednik se zato precej dobro more porabiti. Hermanova „Unterklasse“ ali pa Kellnerjeve Denk-, Sprech- und Schreibunterricht I. d. služi pri tem učitelju. (Še boljše pa bi bilo, ko bi vse to imeli v domačem jeziku; slovensko šolstvo bo napredovalo takrat, ko bomo imeli tudi slovenske pomočne knjige.)

Vsako podučevanje pa mora biti nazorno, da se prime serca in

glave. Brez tega je ves nauk nekako slep, je le za nekaj časa za spomin, sicer pa mertev kapital brez obresti.

Vemo le toliko, kolikor hranimo v spominu, pomnimo pa le to dobro in dalje casa, kar smo se nazorno naučili.

Pomanjkanje tega je tudi večkrat vzrok, da otroci kmalu pozabijo, kar so se naučili. Nazorni, vidljivi nauk pa je izversten zapah, s katerim se pozabljivosti duri zatovré.

Učitelj, ki razume nazorno podučevati, polajša si tudi trud in ljudstvo zares omikuje.

Kdor pa hoče nazorno podučevati, mora poznati dvoje; snov ali tvarino, katero razklada, pa osebo, katero uči. Učenik je posredovalec med obema, in v tem posredovanji pokaže svojo umetnost.

Otroci enega razreda so jako različni. Vsaka starost, vsak oddelek ima kaj posebnega, sebi vlastnega. To spoznavati, in po tem ravnati se, to uči lastna skušnja, katera je učeniku več vredna od debelih pedagoških knjig.

Ko bi hotel otrokom dopovedati, kaj je trikot, kaj kocka, ali jim bom mar dolgo to razkladal? Čemu, narisal jim bom trikot, dal jim bom v roke kocko in stvar je dopovedana! Dolgo, dolgo bi se mogel truditi, da bi učencu dopovedal lego in mejo avstrijskih dežel, pokažem pa na zemljevid, narisam meje na tablo potem mu rečem, da naj tudi sam to poskusi in vse si bodo neisbrisljivo v spomin vtisnil. Znamenje za glas, pisme ali čerko, vidi v besedi, besedo v stavku, in stavek v berilu. Kedar se uči rastlinstvo spoznavati, naj se mu da rastlina v roke. Vse mere in utehi naj se otroku pokažejo, kakošni so in kako se rabijo, in otrok si bode to dobro zapomnil.

To je, kar se v daljnem smislu imenuje kazalni poduk, in tak nauk mora biti podlaga vsakemu nauku, ne le v ljudski šoli, marveč povsod; kjer se kaj podučuje.

Trudimo se tedaj, dragi sobratje, da dobimo potrebna učila, razjasnimo ljudem, čemu da se to, čemu drugo v šoli potrebuje in prizadevajmo si, da učila znamo rabiti o pravem trenotji!— Tako si bomo olajšali težave svojega poklica, zdatnejši in vspešnejši bomo delali na polji šolske omike in ljudskega izobraženja, in svet nam ne bo več očital, da vedno tožimo o nadlogi, po pokoji hrepenimo, adrese podpisujemo, nikdar dosti plače nimamo, napredek proslavljamo, ošabno se nosimo, stanovanje brezplačno želimo, pa za vse drugo se ne menimo! Nas uboge ljudske učitelje vsakdo vidi in misli, da ima pravico naš obirati.

K. pri sv. L.

Živa šola.

Peti pogovor.

(Dosedanji pogovori vranovali so jezik, ter zbujaali uho in oko. Perva stvar, ki jo učenci tû ogledujejo, je)

r i b a.

(Učitelj lahko dobí kako živo ribico iz domače vode, da jo učencem pokaže. Le ko bi je ne mogel dobiti, naj jo učencem kaže na podobi, recimo tako le:)

Tû imam ribo. Vidite, tû je glava — tû život — tû rep. Kako se tedaj imenuje ta žival? (Odgovarja naj se s polnimi stavki, počasi in razločno:) „Ta žival je riba“. Kako pravimo temu delu? To je glava i. t. d. Na glavi ima riba na vsaki strani eno oko — desno oko in levo oko. Z očmi riba gleda. Spredej pri glavi ima usta. Z ustmi jé. Kaj jé riba? Červje ima rada. Govoriti in peti riba ne more. Mutasta (néma) je. Riba tudi nekako sliši. (Imajo zvonček, s katerim ribe k jedi kličejo.) Riba tudi duha. (Kaj duha?) Riba tudi čuti, bolí jo, če se ji kaj hudega stori. Riba nima nog, ne more hoditi, temuč plava, s čim? (Učitelj naj pokaže plavute, in potem naj s čertami na deski pokaže, kako riba ravnomerno, navpik, pošév i. t. d. plava.) Riba plava navzgor, navdol, sim, počez i. t. d. Ali riba tudi leta? Zakaj ne? Ktere živali plavajo? Ktere letajo? Ktere tekajo? Ti imaš obleko, riba ima pa luske. Ti si gorek, riba pa je merzla. Kako ribe lové? Ktere dneve naj večkrat ribe jemo? Naštejte imena rib, ki jih poznate! (Zlatoka, posterv, sulec, menik, som, karp, ščuka, mrena, lipan, peskur, viza, jegulja, klen; polenovka, sardela, slanik i. t. d.)

Izgovori ime „riba“ počasi! Kteri glasnik se tû naj bolj sliši?

Ali imate vsi ploščice pri sebi? Denite ploščice na klop, bodemo pisali.

Primate čertalnik! Kažite ga! Ali ste ga poojstrili? Ali imate pri ploščici tudi gobico in če je vlažna? Sedite ravno! Položite ploščico pred se. Primate čertalnik! Narisajte, kako riba plava!

Kako plava riba v kvišku ali k verhu, kako navzdol, kako naravnost? Narisajte, kako plava riba pošév!

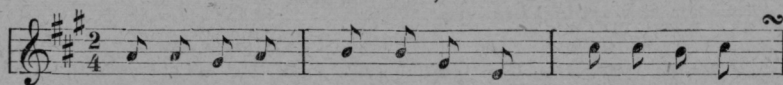
(Po teh in enakih vajah začénja naj se pisanje v šoli, in učenci naj se vadijo čerke pisati. V ta namen naj jim učitelj preskerbí načertane ploščice; če so kamnene (skrilne), naj jim učitelj z žebljem narisa čerte nan-je; če so pa iz papirja in že načertane in pikčaste, je pa še bolje. Paziti se pa mora, da so ploščice tako načertane, da se učenci vadijo vsaksebi t. j. velike čerke pisati, kajti malopisje je navadno pozneje slabopisje.)

Zato, ker ste bili pridni in ste lepo risali, bodem vam zopet eno zapel! Zahvalili bodemo Boga za lepe nauke, ki smo se jih naučili.

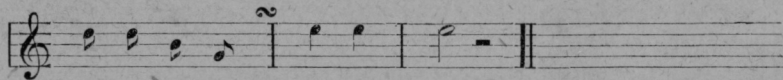
Rekli bodemo

čast Bogu!

(Kanon.)

Ker smo nau-ke zdaj kon-ča-li, Do-bre-ga že
Ni-smo ča-sa po-tra-ti-li, Mno-go smo se

toljk spo-zna-li: Čast Bo - gu!
na - u - či - li: Čast Bo - gu!

Dopisi in novice.

Iz ptujske okolice. Učiteljsko društvo ptujskega okraja je imelo 5. sušca svoj tretji letošnji zbor v Ptuj, kteremu je predsedoval gosp. predstojnik Ser nec. Navzočnih je bilo 19 udov, in tukajšni mestni učiteljci, gospodičini Schule in Zurhalek, kot gostje. Predsednik je začel zborovanje ob pol 11. uri. Zapisnik zadnjega zbora se je prebral in poterdil. — Gosp. okrajni šolski nadzornik prof. Končnik je razdelil več knjig iz »Saukner-jevega zavoda« in sicer je dobila mestna šolska knjižnica 15 in okrajna uč. knjižnica 5 knjig; ostale pa ste dobili šoli pri sv. Duhu in Vurbergu. — Gosp. nadzornik je prebral obširen odlok deželnega šolskega sveta na sporočilo okrajnega šolskega sveta za leto 1873. — Na dalje je gosp. nadzornik priobčil ukaz dež. šol. sveta o normalnih učnih čertežih in je priporočal posebno tukajšnemu stalnemu odboru, in tudi vsakemu posameznemu učitelju, da naj se ravna po teh čertežih in jih marljivo prebira do prihodnje okrajne konferencije, ker bo več važnih točk o njih na dnevnem redu. Konečno je gosp. nadzornik priobčil genealogično tabelo od Rudolfa I. habsburškega († 1291. l.) do pridobitve Tirolskega po Rudolfu IV. (1304. l.) Pazljivo smota velevažen govor poslušali. — Kar se tiče tako imenovanih »Anstellungstax«, katere so nam provizornim podučiteljem nepričakovano skoraj polovico plače za mesec sušec na enkrat požerle, sklenilo je društvo na predlog gosp. Robiča, da se v tej zadevi obrnemo na okrajni šolski svet. — Gosp. Robič je na dalje predlagal: »Vprašanje za prihodnjo deželno konferencijo, katera so sedaj na svitlo prišla, se naj v prihodnih društvenih zborih pretresujejo, da se bosta tukajšna gospoda poslanca v dež. konferencijo pri obravnavanju teh vprašanj mogla ravnati po sklepih večine učiteljev ptujskega okraja«. Ta predlog se je enoglasno sprejel in prvo teh vprašanj: »Ist das Fachlehrersistem in den höheren Klassen der Volksschule in der Uebergangsperiode aus der gegenwärtigen Einrichtung des Volksschulwesens in das durch die Normallehrpläne vorgezeichnete Sistem angezeigt?« se je postavilo na dnevni red prihodniga zbora v m. aprilu. — Na mesto drugega zapisnikarja g. Krajnca, kateri je iz društvenega vodstva izstopil, izvolil se je gosp. Schrei, učitelj v Ptuj. — Zbor se je sklenil ob 12¹/₂ uri. R. *)

Iz Šent-Vida pri Zatičini. Dolgo, dragi »Tovariš«, nisi nič poročal o naši dvorazredni ljudski šoli, danes pa mislim, da prav storim, ako nekaj besedice

*) Lepa hvala za poslano, za objubljeno posimo.

o nji spregovoriš. Pogosto slišim pritožbe mojih šolskih sosedov, kako otroci neredno šolo obiskujejo; okrajni šol. svet pa ojstro in postavno k temu priganja, da se mu natančno polymesečne zamude predlagajo — in to me je napotilo da o šol. obiskovanji govorim.

Tukaj v Šent-Vidu je šol. obiskovanje še precej redno, samo od druge, strani dela nam zapreko prenapolnjena šola. Šentviška fara šteje blizo 5100 duš, zato je pa tudi vsako leto otrok za šolo vgodnih od 6. do 12. leta čez 400. Šolo obiskajočih pa je letos 383. Soba gosp. Turka, ki ima prostora blizo za 130 učencev je vsaki dan natlačena s 160 do 185 otroci, in soba drugega razreda, ki ima prostora le za 90 učencev je polna vsaki dan z 140 do 160 učenci. Pri vsem tem je v klopeh obeh razredov tolika gnječa, da ni moč otrokom s pridom ne pisati niti risati. Res da eni zunaj klopi po majhnih stolicah klečé pišejo in računijo, ali kako se to verši, si lahko vsak misli. Res je veselje viditi, toliko število otročičev pred sabo; ali učitelj mora biti dobrih pers in zdravih jeter, da jih more krotiti in s pridom učiti; kako je to težavno ve le tisti, ki si sam kaj enacega skuša. Le škoda da se še sedaj na to nič ne dela, da bi se napravila javna ljudska šola v Velikem grabnu, kjer bi imelo čez sto dvajset otrok bližeje v šolo, kakor v Šent-Vid. Misliti si moramo, da prepolna šola gotovo opovira hitremu šolskemu napredku. Letos je naša šola razposlala vpervič šolska naznanila — pri katerih sem imel priliko se učiti nevednosti in stirovosti nekaterih kmetških starišev. Naj bolj se mi je vžalilo serce, ko mi neka pridna deklica prinese šolsko naznanilo brez podpisa nazaj rekoč: »Oče so mi rekli, ako mi še enkrat to prineseš domu, ti bom sežgal« in pri tej priči zajoka. Kako so še nekateri nevedneži o tem izrazili, mi ni treba praviti, saj si marsikteri učitelj to sam skuša.

Omenim naj še tedensko knjigo, katero po litijskem okraji učitelji spisujemo in nam jo je g. e. k. šol. nadzornik močno priporočal. Ker menim, da ima tudi še kaki drugi okraj to delo in mnogo učiteljev nima še pravega pojma, kako gre to knjigo spisovati, bi bilo gotovo dobro, če bi nam kdo po »Tov.« kaki formular zato pokazal; zraven pojasnil tudi kako naši sosedji Štajarci svoj tednik spisujejo? Zdaj pa še eno, kdaj pa pojdemo učitelji že v davkarijo po novo plačo? *)

S. P u n č a h, uč.

Obertnik in tergovec si zapisuje vsak dan ali vsaj vsak teden, kako mu delo, kupčija napreduje, in takrat si nareja tudi načert za prihodnji dan ali teden. — Kaj mar opravila ljudskega učitelja niso toliko vredna, da bi si zapisoval, kaj je med tednom ali dnevom učil, in kako bode to izpeljeval v prihodnje? V tednik tedaj pride vse, kar se je v tem času razlagalo, podučevalo, v tednik se zapisuje napredek učencev sploh, zaznamujejo se vesele in žalostne skušnje pri šoli. Tako zapisovanje je podučno za učitelja; drugo leto se rad nazaj ozira na pretečeno leto, ter primerja in sam sebe sprašuje, ali napredujem ali zaostajam? Tednik pa ni šolska kronika (šolska zgodovina), dasiravno se ne dajo strogo meje načertati med obema; v tednik namreč se zapisujejo reči, katere učitelja podučujejo in urijo za svoj poklic; kronika pa je bolj za javnost in ostane v šolskem arhivu, a tednik je podučna knjiga za učiteljevo osebo.

Ti zaznamki, naj se že imenujejo dnevnik ali tednik, vidijo se nam važni in imenitni, da si ne moremo misliti učitelja, ki se trudi za nadaljno podučevanje, kateri bi ne imel take knjige, ter ne zapisoval svoje skušnje pri šoli i. dr. Taka knjiga je pa učitelju na deželi, ki večkrat podučuje deco od 6—12 leta na različni stopinji poduka se veliko bolj potrebna, kakor učitelju po mestih na

*) Tudi jaz bi to rad vedil, samo da bi mi kdo hotel povedati.

(Vred.)

mного razredni šoli. Učitelj, ki sam podučuje vse razrede, mora si čas natanko razdeliti, in vse si zapomniti ali zapisati, koliko ta, koliko uni razred napreduje, ako noče tega ali unega zanemarjati. Na več razrednih šolah ima vsak učitelj določen svoj načert, povedan je tudi smoter, katerega ima doseči v tem ali drugem nauku; po več razrednih šolah, katere so po obljudenih krajih, večjih vaseh, terjih ali mestih je tudi šolsko obiskovan je večidel vredjeno, a na deželi, ker so šolski kraji dostikrat po dve uri na okrog raztreseni, je šolsko obiskovanje odvisno od vremena in dr. Učitelj na deželi ne more reči, tega ali unega nauka bom v tem času otroke toliko in toliko naučil. Bi naučil, ko bi vse zapreke šolskega obiskovanja mogel odstraniti! Navedimo še eden razlog, zakaj da mora učitelj spisovati si dnevnik. — Zato, da se lahko opravičuje pred svojo gosposko, in s črnim na belo pokaže, zakaj da otroci v tem času niso napredovali. — Po mojih mislih, katere pa nijso nikomur merodajavne, nij treba veliko pisati; v kratkih potezah zapisuje si učitelj, kar mu ima biti v poduk in vodilo, in kar izrazuje njegovo delavnost v šoli. — Sicer pa stvar nij nova. — Šolski predniki so nam že o nekdanj to priporočali, pa tudi to, da naj si damo med liste šolskih bukev bele listke všiti ali interfolirati in naj si tam spisujemo svoje opazke in se tako pripravljamo za šolski poduk. L. 1865. je bilo učiteljem pri učit. spraševanju zastavljeno vprašanje. »Soll der Lehrer ein Tagebuch führen. Glej »Uč. Tov.« l. 1865. v listu 20. na 213. strani. (Vred.)

— Popravek dopisa iz vipavske okolice v 5. listu t. l. Oj, dragi »Tovariš!« kako hudo sem se pregrešil, kadar sem Ti svoje nadloge nekoliko potožil!!! Pustimo pa to na stran, ker ni vredno truda o tem se kaj meniti in zna biti še s s tem napravim večji ogenj. — Gola je pa resnica, kar sem pisal. Le proti koncu, od »občinskega« reda Ti nisem prav razložil, in tukaj je moja pomota; zato pa tedaj popravim in prekličem: pri občini je vse v redi; a le v moji plači se je nekaj zmešalo, pa to le zarad nove vredbe, da nisem toliko dobil, kolikor je bila navadna moja plača. Vjelo me je tedaj, da so mi računi iztekli. Da bi pa kaka oseba v našem kraju moje nadloge kriva bila, pa še nikdar mislil nisem.

(Dost. vred.) Učitelji sploh ne pravijo, da je ta ali una oseba kriva, da se jim tako tesno godi, ali inako jim more biti, da je njih stanje čedalje bolj sitno in težavno in tužno je slišati take pritožbe od vseh krajev.

Iz Ljubljane. (Iz seje dež. šolskega sveta 5. febr.) Odobri se nasvet vodstva novomeške realne gimnazije, da se podaljša prvi semester šolskega leta do velikega tedna; to se tudi sklene za višjo gimnazijo, višjo realko in pripravnico za učitelje in učiteljice v Ljubljani. — Nek učitelj prosi, da sme skušnjo ponoviti po dvakratni reprobaciji. — Predlaga se naučnemu ministerstvu. — Prošnja nekega podučitelja na Štajarskem, da bi se mu dovolilo v aprilu pred izpraševalno komisijo v Ljubljani delati učiteljsko skušnjo, ko še nij bil dve leti pri šoli, predloži se naučnemu ministerstvu. Nek učencev v vadnici se oprosti šolnine. Predlaga se povikšanje plače učiteljskega služabnika na učiteljski pripravnici. Rešite se še dve prošnji za denarno podporo.

(Iz seje dež. šolskega sveta 19. febr.) Slav. naučnemu ministerstvu se stavi predlog za vmestjenje glavnega učitelja na c. k. izobraževališču. Po sporočilu c. k. dež. nadzornika o priliki nadzorovanje nekaterih šol, se naroča c. k. okrajnemu svetovalstvu v Kamniku, da se v Komendi sv. Petra napravi še 1 razred, in da se šolsko poslopje v Nevljah razširi in nekoliko predrugači, in tudi pospešuje šolsko obiskovanje v Šmartnem in Vodicach.

Kar se tiče 4 razredne ljudske šole v Kamniku naprosi se č. provinc. v Kostanjevici, da odpravi tamošnje neprilicnosti. Naučnemu ministerstvu se poroča odstop okr. š. nadzornika za Kranj in predlaga se nasvet za vmenjenje novega nadzornika. Prošnja začasnega učitelja doveršivšega gimnazijo za pristop k učiteljskemu izpitu m. aprila predlaga se naučnemu ministerstvu. Sporočilo ravnateljstva c. k. izobraževališča, da pripravniki s priterjenjem knez. škof. redništva tudi po leti ne bodo hodili vsaki dan k sv. maši se jemlje na priznanje, isto tako ima veljati tudi za učence na c. k. vadnici. Ravnatelju na žensk. izobraževališču se dovoljuje v poštev vzeti trošek za svečavo. Ravnateljstvu na c. k. izobraževališču se odgovarja, da starši umerlega učit. pripravnika ne povračujejo državne štipendije.

Zavračuje se pritožba prvosednika krajnega šolskega sveta v Banjaloki, ki oporeka okraj. šolskemu svetu v Kočevji zastran troškov, katere je prizadevala naprava prevdarka za ljudsko šolo v Banjaloki 1874. l. Odvračuje se predlog c. k. okraj. šol. sveta v Kočevji, da bi se podučiteljem na 4 razredni šoli v Kočevji nagrada dala, ker so podučevali v sadjereji in telovadbi. — Konečno se privoljuje nekaterim denarna pripomoč. —

— Svtili cesar so 28. svečana poterdili sklep kranjskega deželnega zbora zastran ponavljavnih (nadaljevalnih) šol.

— Naučno ministerstvo je privolilo 6000 gl. za štipendije na možkem in ženskem učiteljskem izobraževališču. Na možkem izobraževališču sta dobila 2 po 150 gl., 18 jih je dobilo po 100 gl., 11 po 50 gl., tedaj 31, skupaj 2650 gl., na ženskem izobraževališču jih je dobilo 9 po 100 gl., 49 po 50 gl., tedaj 58, skupaj 3350 gl. (Schlztg.)

Šolski dobrotnik. Gosp. Andrej Wittenz, umetnik v glasoviru, je umerl p. m. v Ljubljani v 71. letu svoje starosti. Izročil je vse svoje premoženje n. pr. 70.000 gl. šoli v Šentvidu pri Ljubljani, svojemu rojstnemu kraju. Do smerti dobivajo šesteri otroci njegovih obeh bratov vsak po $\frac{1}{7}$ tega premoženja. Pogojeno je, da se iz tega premoženja šola napravi v Dravljah ali Dolnicah, ako bo to potreba. Učitelj v Šentvidu naj uči šolsko mladost razun navadnih predmetov, tudi v nravi, v poljedelstvu, sadjereji in gozdnarstvu, pa tudi v nemškem jeziku.

— (Občni zbor »glasbene matice«.) 4. dan t. m. se je pričel z govorom, v katerem je njeni prvosednik g. Franjo Ravnikar srčno pozdravil došle družbenike. — Tajnik g. Valenta je potem poročal o delovanji društva, iz katerega se je razvidelo, da je odbor vsestransko skrbel za razvoj tega mladega društva, ki je že izdalo nekoliko muzikalij, razpisalo darila, skrbelo za pesmi za cerkev, šolo in dom; bila je »glasbena matica« zastopana tudi v Dunajski razstavi, v katero je poslala vse do sedaj na svitlo dane slovenske kompozicije. Sprejelo je društvo tudi od več strani za svoj arhiv mnogo daril, pa tudi denarnih doneskov. Društvo šteje sedaj vže 22 ustanovnikov in 229 letnikov. — Društveni blagajnik gosp. Franjo Drenik je poročal o računu društvenem, iz katerega je razvidno za preteklo leto 978 gold. 61 krajc. dohodka, stroškov pa 461 gold. 19 krajc., po tem takem je ostalo premoženja 517 gold. 42 kr. Za pregledovalca računov imenoval je gosp. prvosednik gosp. dr. Kar. Bleiweisa in Hugo Turka. Potem je bila volitev odbora; izvoljeni so bili za Ljubljano gospodje: Franjo Ravnikar za prvosednika, Franjo Drenik za blagajnika, dr. Franjo Ambrožič, Viktor Bučar, Andrej Praprotnik, Juri Šantelj, Anton Jentel, Anton Nedved, Feliks Stegnar, Dragotin Zagar, Josip Noll in Vojteh Valenta za odbornike, — za zunanje odbornike pa go-

spodje: Leopold Cvek na Primorskem, Anton Hribar v Gorici, Franjo Gerbic v Zaprebu, Josip Miklošič v Mariboru, Anton Stökl v Velikovcu, Stojec v Kranjski gori in Matija Šušteršič v Krškem. — Po končanem občnem zboru je bila jako obilno obiskana večerna zabava v čitalnični gostilnici, pri kateri so se gostje prav živahno razveseljevali s godbo in petjem.

— (Poročilo o občnem zboru Maticе slovenske) 4. dne t. m. prinesemo prihodnjic. Danes povemo le to, da je bilo pričujočih okoli 80 udov, — da so se vse točke dnevnega reda mirno obravnavale, in da tudi vsi oni so za odbornike izvoljeni bili, ki so se nasvetovali.

— Na Dunaj so poklicani v posvet dež. šolski nadzorniki: G. g. Anton Klodič iz Tersta, dr. Jurij Ulrich iz Dunaja, dr. Gustav Zejnek iz Opave in Leonard Hradil iz Prage; semen. ravnatelj: Robert Niedergesäss iz Dunaja, Karol Riedel iz Opave, Vincenc Adam iz Gradca, dr. Gustav Lindner iz Kutnehora in Eduard Scholz iz Innsbruka; gl. učit.: Andrej Lielek iz Dunaja, okrajna šolska nadzornika: Karol Schubert in Rajmund Hofbauer iz Dunaja. — Pregledovali bodo učiteljsko izobr. azbo, ter stavili določni učni črtež za možka in ženska učit. izobrazovališča; določili vzorne načerte (Normal-Pläne) za splošne ljudske in meščanske šole.

Učiteljska spraševanja za ljudske in meščanske šole se bodo začela 9. aprila. Kdor se jih hoče vdeležiti, naj se oglasi pri ravnateljstvu direkcije izpitne komisije saj do 29. marca.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Štajarskem. Podučiteljeva služba pri Novi cerkvi pri Celji, v Petrovčah šolskega okraja celjskega, in v Braslovčah š. okraj vranskega.

Pri Novi cerkvi je plača 300 gl., osebne doklade 60 gl., in prosto stanovanje; čas za prošnje je do konca sušca; v Petrovčah je letna plača 210 gl., 60 gl. osebne priklade, 60 gl. priboljška, in prosto stanovanje; prošnje do 10. aprila; v Braslovčah je plača 300 gl., osebne priklade 60 gl., prosto stanovanje in iz okrajne šolske zaloge 40 gl. priboljška; prošnje do 30. sušca.

Prosilci morajo znati nemški in slovenski in naj predlagajo svoje vloge pōtem predpostavljenih uradov dotičnemu krajnemu šolskemu svetu pri Novi cerkvi (Neukirchen b. Zilli), v Petrovčah (Plettrowitsch) in v Braslovčah (Fraslau.)

Učiteljeva služba na 1. razredni ljudski šoli pri sv. Roku (v rogaškem okraju) plača je 400 gl., 60 gl. osebne priklade, in prosto stanovanje.

Prošnje do krajnega šolskega sveta pri sv. Roku (P. Rohitsch) do 10. aprila. — Tirja se znanje nemškega in slovenskega jezika.

Premembe v učiteljskem stanu.

Na slov. štajarskem. G. Skofič, za podučitelja v Vurberg. G. Podpečan, za podučitelja v Cirkovce. G. Kopriva, za podučitelja pri sv. Vidu. G. Seifried, za podučitelja pri sv. Marku (vsi v Ptujskem okraju).

Umerl je 9. t. m. za kozami g. J. Juvančič, bivši učitelj pri s. Jurji pod Tabrom in v Rodiku na Gorišk. g. J. Zakrajšek za plučnico. N. V. M. P.

Na Kranjskem. Za terdno sta postavljena g. g. Kasper Gasperin v Kerškem in Fr. Ser. Adamič v Šmartnem pri Litiji.

Listnica »Nar. šole.« Naročene pečatnike prejeli, ko odpravimo naj nujnejša opravila, jih razpošljemo po poštnem povzetju, bližnji tudi sami lahko po nje pošljejo; isto tako družbenikom »Narodne šole« šolsko blago.